

การตีความสัญญาซื้อขายลิขสิทธิ์ว่าถือเป็นสัญญาโอนลิขสิทธิ์หรือไม่เพียงใด*

เนื่องจากทางปฏิบัติในอดีตเมื่อครูเพลงหรือศิลปินเพลงแต่งคำร้อง ทำนอง เรียบเรียงเสียงประสานและบันทึกเสียงในมาสเตอร์เทปแล้วจะทำสัญญาขายให้แก่ผู้ซื้อเพื่อนำไปผลิตสิ่งบันทึกเสียง โสตทัศนวัสดุจำหน่ายให้แก่สาธารณชน หรือผู้ประพันธ์วรรณกรรมประพันธ์วรรณกรรมแล้วจะทำสัญญาขายให้แก่ผู้ซื้อเพื่อนำไปจัดทำภาพยนตร์ พิมพ์หนังสือและจัดจำหน่ายให้แก่สาธารณชน แต่ต่อมาผู้ซื้ออาจต้องการงานอันมีลิขสิทธิ์นั้นมาจัดทำใหม่ เช่น นำคำร้องและทำนองมาให้นักร้อง อื่นขับร้องและเรียบเรียงเสียงประสานใหม่ นางานวรรณกรรมมาจัดทำภาพยนตร์ใหม่ หรืออาจโอนหรืออนุญาตให้ใช้ลิขสิทธิ์แก่บุคคลอื่น จึงเกิดเป็นข้อโต้แย้งพิพาทกันว่า สัญญาซื้อขายลิขสิทธิ์ในครั้งแรกเป็นสัญญาโอนลิขสิทธิ์ (assignment agreement) ซึ่งหมายถึงการโอนสิทธิแต่ผู้เดียวของเจ้าของลิขสิทธิ์ โดยอาจเป็นการโอนสิทธิทั้งหมดหรือบางส่วน เมื่อมีการโอนลิขสิทธิ์แล้ว ผู้รับโอนลิขสิทธิ์ย่อมเป็นเจ้าของลิขสิทธิ์และมีสิทธิตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ.2537 มาตรา 15 วรรคหนึ่ง (1) ถึง (5) แต่ผู้เดียวเจ้าของลิขสิทธิ์เดิมผู้โอนไม่มีสิทธิดังกล่าวอีกต่อไปภายในกำหนดเวลาตามมาตรา 17¹ หรือเป็นเพียงสัญญาอนุญาตให้ใช้สิทธิ (licensing agreement) ซึ่งหมายถึงสัญญาที่เจ้าของลิขสิทธิ์อนุญาตให้ผู้อื่นใช้สิทธิแต่ผู้เดียวของเจ้าของลิขสิทธิ์

สัญญาอนุญาตให้ใช้ลิขสิทธิ์มี 3 ประเภท คือ

* ปฏิญญาพร เอ็มโอรู นิตกร 5 ศาลทรัพย์สินทางปัญญา กลาง

¹ ข้อสังเกต ตามพ.ร.บ.ลิขสิทธิ์ พ.ศ.2537 มาตรา 17 การโอนลิขสิทธิ์ที่มีกำหนดระยะเวลาไว้ในสัญญาโอนให้ถือว่าการโอนนั้นไม่มีกำหนดระยะเวลาเพียง 10 ปี ส่วนสัญญาโอนลิขสิทธิ์ที่มีกำหนดระยะเวลาไว้ซึ่งทำสัญญาขณะพ.ร.บ.ลิขสิทธิ์ พ.ศ.2521 มีผลใช้บังคับ ก็คงต้องถือว่าเป็นการโอนลิขสิทธิ์ไปเด็ดขาดโดยปราศจากเงื่อนไข มาตรา 17 วรรคสาม แห่งพ.ร.บ.ลิขสิทธิ์ พ.ศ.2537 น่าจะไม่มีผลย้อนหลังไปเพิกถอนสิทธิที่คู่สัญญาได้มาโดยชอบด้วยกฎหมาย นอกจากนี้สัญญาโอนลิขสิทธิ์ที่ทำขณะที่พ.ร.บ.ลิขสิทธิ์ พ.ศ.2521 มีผลใช้บังคับ อาจทำเป็นหนังสือลงลายมือชื่อผู้โอนฝ่ายเดียวก็มีผลสมบูรณ์ (เทียบเคียงคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 4139/2532) และยังคงสมบูรณ์อยู่จนถึงบัดนี้ แม้ปัจจุบันการโอนลิขสิทธิ์ซึ่งมิใช่ทางมรดกต้องทำเป็นหนังสือลงลายมือชื่อผู้โอนและผู้รับโอนตามพ.ร.บ.ลิขสิทธิ์ พ.ศ.2537 มาตรา 17, รายละเอียดโปรดดู ปฏิญญา ตีผลดุง, คู่มือการศึกษาวิชากฎหมายทรัพย์สินทางปัญญา สำนักอบรมเนติบัณฑิตยสภา ,2544 ,หน้า180-181

การโอนลิขสิทธิ์ตามพ.ร.บ.ลิขสิทธิ์ พ.ศ.2537 จะต้องทำเป็นหนังสือลงลายมือชื่อผู้โอนและผู้รับโอนซึ่งถือว่าเป็นแบบแห่งนิติกรรม หากไม่ทำตามแบบย่อมตกเป็นโมฆะ แต่ถ้าสันนิษฐานได้โดยพฤติการณ์แห่งกรณีว่า หากคู่กรณีได้รู้ว่าการนั้นเป็นโมฆะแล้ว ก็คงจะได้ตั้งใจมาตั้งแต่แรกที่จะทำนิติกรรมอย่างอื่นซึ่งไม่เป็นโมฆะนั้น ก็อาจถือได้ว่าสัญญาโอนลิขสิทธิ์ที่เป็นโมฆะมีผลสมบูรณ์เป็นสัญญาอนุญาตให้ใช้ลิขสิทธิ์ , รายละเอียดโปรดดู รศ.รัชชัย สุภผลศิริ ,คำอธิบายกฎหมายลิขสิทธิ์ (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์นิติธรรม, 2539) , หน้า 143-144

1. สัญญาอนุญาตให้ใช้ลิขสิทธิ์ไม่เด็ดขาด (non – exclusive copyright licensing agreement) ได้แก่ สัญญาที่ผู้เป็นเจ้าของลิขสิทธิ์อนุญาตให้บุคคลอื่นใช้งานอันมีลิขสิทธิ์ของตนได้โดยไม่จำกัดจำนวนครั้งและจำนวนบุคคล รวมทั้งเจ้าของลิขสิทธิ์ก็ยังมีสิทธิดังกล่าวอยู่ด้วย

2. สัญญาอนุญาตให้ใช้ลิขสิทธิ์แต่ผู้เดียว (sole copyright licensing agreement) ได้แก่ สัญญาที่เจ้าของลิขสิทธิ์อนุญาตให้ผู้ใดผู้หนึ่งใช้งานอันมีลิขสิทธิ์ของตนได้แต่ผู้เดียว เจ้าของลิขสิทธิ์จะอนุญาตให้ผู้อื่นใช้งานอันมีลิขสิทธิ์ของตนในขณะเดียวกันอีกไม่ได้ แต่อย่างไรก็ดี เจ้าของลิขสิทธิ์อาจกำหนดระยะเวลาในการใช้สิทธิแต่ผู้เดียวนั้นไว้ก็ได้ และการอนุญาตอาจอนุญาตให้เฉพาะสิทธิประเภทใดประเภทหนึ่งก็ได้ เช่น ให้สิทธิแต่ผู้เดียวเฉพาะการทำซ้ำ ดังนี้ เมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาที่อนุญาตไว้ เจ้าของลิขสิทธิ์ก็มีสิทธิอนุญาตให้ผู้อื่นใช้งานของตนได้อีกหรืออาจอนุญาตให้ผู้อื่นมีสิทธิแต่ผู้เดียวเฉพาะการดัดแปลงหรือเผยแพร่ต่อสาธารณชนอย่างใดอย่างหนึ่ง ในขณะที่เดียวกับที่อนุญาตให้ผู้หนึ่งผู้ใดมีสิทธิแต่ผู้เดียวในการทำซ้ำก็ได้ สัญญาอนุญาตให้ใช้ลิขสิทธิ์แต่ผู้เดียวไม่ตัดสิทธิของเจ้าของลิขสิทธิ์ที่จะใช้งานของตนหรือใช้สิทธิอย่างใดอย่างหนึ่งตามที่พ.ร.บ. ลิขสิทธิ์ พ.ศ.2537 มาตรา 15 บัญญัติไว้ ในขณะที่เดียวกับที่อนุญาตให้ผู้อื่นใช้ลิขสิทธิ์แต่ผู้เดียวนั้น

3. สัญญาอนุญาตให้ใช้ลิขสิทธิ์เด็ดขาด (exclusive copyright licensing agreement) ได้แก่ สัญญาที่มีข้อกำหนดให้ผู้รับอนุญาตแต่เพียงผู้เดียวเป็นผู้มีสิทธิใช้งานอันมีลิขสิทธิ์ไปทำซ้ำ ดัดแปลง นำออกเผยแพร่ต่อสาธารณชน และให้ประโยชน์อันเกิดจากลิขสิทธิ์แก่ผู้อื่น หรือให้ผู้รับอนุญาตแต่เพียงผู้เดียวมีสิทธิทำซ้ำหรือดัดแปลงหรือนำออกเผยแพร่ต่อสาธารณชน หรือให้ประโยชน์อันเกิดจากลิขสิทธิ์แก่ผู้อื่นซึ่งงานอันมีลิขสิทธิ์อย่างใดอย่างหนึ่ง โดยเจ้าของลิขสิทธิ์ไม่มีสิทธิที่จะอนุญาตให้บุคคลอื่นงานนั้นไปทำการดังกล่าวหรือทำการอย่างใดอย่างหนึ่งดังกล่าวแล้วแต่กรณีอีก และแม้แต่ผู้เป็นเจ้าของลิขสิทธิ์เองก็ไม่มีสิทธิที่จะใช้งานของตนหรือใช้สิทธิอย่างใดอย่างหนึ่งตามพ.ร.บ. ลิขสิทธิ์ พ.ศ.2537 มาตรา 15 ในระหว่างอายุสัญญาอนุญาตให้ใช้ลิขสิทธิ์²

การโอนลิขสิทธิ์มีลักษณะคล้ายกับการอนุญาตให้ใช้ลิขสิทธิ์ เนื่องจากทั้งการโอนลิขสิทธิ์และการอนุญาตให้ใช้ลิขสิทธิ์ผู้รับโอนมีสิทธิที่จะใช้สิทธิตามที่ได้รับโอนหรือผู้รับอนุญาตให้ใช้ลิขสิทธิ์มีสิทธิที่จะใช้สิทธิตามที่ได้รับอนุญาตให้ใช้ลิขสิทธิ์

² ปริญญา ตีผดุง, คู่มือการศึกษาวิชากฎหมายทรัพย์สินทางปัญญา สำนักอบรมเนติบัณฑิตยสภา , 2544 , หน้า 178 - 179

อย่างไรก็ตามผลของสัญญาโอนลิขสิทธิ์มีความแตกต่างจากสัญญาอนุญาตให้ใช้ลิขสิทธิ์ เนื่องจากหากเป็นการโอนลิขสิทธิ์ ผู้รับโอนลิขสิทธิ์ย่อมเป็นเจ้าของลิขสิทธิ์ เจ้าของลิขสิทธิ์เดิมไม่ใช่เจ้าของลิขสิทธิ์อีกต่อไป ส่วนกรณีสัญญาอนุญาตให้ใช้ลิขสิทธิ์ เจ้าของลิขสิทธิ์ยังคงเป็นเจ้าของลิขสิทธิ์จึงจำเป็นต้องพิจารณาว่าสัญญาใดเป็นสัญญาโอนลิขสิทธิ์หรือเป็นเพียงสัญญาอนุญาตให้ใช้ลิขสิทธิ์เพื่อให้ทราบถึงสิทธิของคู่สัญญา

การพิจารณาว่าสัญญาใดเป็นสัญญาโอนลิขสิทธิ์หรือสัญญาอนุญาตให้ใช้ลิขสิทธิ์ตามแนวคำพิพากษาศาลฎีกาอาจแบ่งได้เป็นสองกรณี ดังนี้

1. กรณีสัญญาที่มีความหมายชัดเจน

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 7822/2542 สัญญาซื้อขายเพลงระบุไว้ในข้อ 2 ว่า “ผู้จัดการมรดกตกลงโอนขายและ ปร.ตกลงซื้อลิขสิทธิ์เพลงตามข้อ 1. การโอนขายนี้เป็นการโอนลิขสิทธิ์ทั้งหมด และเสร็จเด็ดขาดตลอดอายุแห่งลิขสิทธิ์” ดังนี้ ย่อมเป็นการแสดงชัดแจ้งว่าได้มีการขายลิขสิทธิ์เพลง³ นับแต่วันซื้อขายเป็นต้นไปจนกว่าจะสิ้นสุดอายุแห่งการคุ้มครองลิขสิทธิ์ให้แก่โจทก์โดยชอบแล้ว โจทก์จึงเป็นเจ้าของลิขสิทธิ์เพลงพิพาทแต่เพียงผู้เดียว

ข้อสังเกต การที่จะถือว่าถ้อยคำในสัญญาที่มีความชัดเจนแล้ว จะต้องเป็นกรณีที่ไมปรากฏข้อเท็จจริงจากพยานหลักฐานในสำนวนว่าคู่สัญญามีพฤติการณ์ในการปฏิบัติต่อกัน หลังจากทำสัญญาแตกต่างจากถ้อยคำในสัญญา เนื่องจากหากคู่สัญญามีพฤติการณ์ในการปฏิบัติต่อกันหลังจากทำสัญญาแตกต่างจากถ้อยคำในสัญญาก็อาจจะต้องตีความสัญญาโดยแสวงหาเจตนาที่แท้จริงของคู่สัญญาตาม ป.พ.พ. มาตรา 171 (ดูคำพิพากษาศาลฎีกาในข้อ 2. กรณีสัญญาที่มีความหมายไม่ชัดเจน)

2. กรณีสัญญาที่มีความหมายไม่ชัดเจน

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 679/2547 สัญญาโอนลิขสิทธิ์ดนตรีกรรมลงวันที่ 30 ตุลาคม 2538 ข้อ 3 มีข้อความโดยสรุปว่า จำเลยที่ 1 ผู้โอนตกลงโอนลิขสิทธิ์ในงานเพลงทั้งสิบสี่เพลงตามคำฟ้องกับเพลงข้างให้แก่โจทก์ตลอดอายุของจำเลยที่ 1 ซึ่งเป็นผู้สร้างสรรค์โดยจำเลยที่ 1 เป็นผู้จัดทำ ถ่ายอัดเพลงและเสียงขับร้องลงในแถบบันทึกเสียงแม่แบบ (มาสเตอร์เทป) จำนวน 1 ชุด ทั้งนี้ จำเลยที่ 1 เป็นผู้ออกค่าใช้จ่ายเองทั้งสิ้น เพื่อโจทก์จะได้นำไปจัดทำ ถ่ายอัด บันทึกเสียงลงในแถบ

³ คำพิพากษาศาลฎีกาใช้ถ้อยคำว่า “ขายลิขสิทธิ์เพลง” แต่เมื่อพิจารณาผลของคำพิพากษาศาลฎีกาแล้วถ้อยคำดังกล่าว น่าจะหมายถึง การโอนลิขสิทธิ์เพลง

บันทึกเสียงหรือโสตทัศนวัสดุแล้วนำออกเผยแพร่หรือจัดเผยแพร่ จำหน่าย จ่ายโอน และแจกแก่สาธารณชนในทางการประกอบอาชีพ ในสัญญาดังกล่าว ข้อ 5 ระบุว่า จำเลยที่ 1 สัญญาว่าไม่เคยทำ (ที่ถูกต้องไม่เคยทำ) ลิขสิทธิ์ในงานเพลงดังกล่าวและแม่แบบแถบบันทึกเสียง (มาสเตอร์เทป) ไปโอนและมอบให้ผู้หนึ่งผู้ใดจัดทำแถบบันทึกเสียงและขับร้องเพลงตามสัญญานี้มาก่อน ทั้งต่อไปจะไม่ยอมมอบให้ผู้ใดและหรือสนับสนุนให้ไปจัดทำเองเพื่อจำหน่าย จ่าย แจก ขาย อันเป็นการแข่งขันทางการค้ากับโจทก์ ประกอบกับการที่โจทก์ก็ให้ผลประโยชน์ตอบแทนจากการจำหน่ายเทปตั้งแต่เมื่อวันที่ 30,000 เป็นต้นไปในอัตราแผ่นละ 12 บาท แก่จำเลยที่ 1 ตามสัญญาข้อ 4.1 ทำให้เข้าใจว่าสัญญาดังกล่าวมิใช่สัญญาโอนขายลิขสิทธิ์ในงานเพลงดังกล่าว แต่เป็นเพียงสัญญาโอนขายมาสเตอร์เทปเท่านั้น เพราะถ้าหากเป็นการโอนขายลิขสิทธิ์เด็ดขาด โจทก์ก็ไม่จำเป็นต้องให้ผลประโยชน์ตอบแทนในส่วนนี้อีก นอกจากนี้ ถ้าสัญญาโอนลิขสิทธิ์ดนตรีกรรมลงวันที่ 30 ตุลาคม 2538 เป็นสัญญาที่ จำเลยที่ 1 โอนขายลิขสิทธิ์เพลงดังกล่าวโดยเด็ดขาดให้แก่โจทก์ ก็ไม่มีเหตุผลใดที่โจทก์จะต้องทำสัญญาซื้อขายลิขสิทธิ์ในงานเพลงร้อยบุปผา กำลังใจ แรงเทียน ออนซอนเด รอยอดีต และสวรรค์บ้านนอก จากจำเลยที่ 1 ซ้ำอีกตามสัญญาโอนลิขสิทธิ์ดนตรีกรรมลงวันที่ 18 มีนาคม 2539

ที่โจทก์อุทธรณ์ว่าสัญญาโอนลิขสิทธิ์ดนตรีกรรมมีข้อความชัดเจนแล้วว่าโจทก์เป็นผู้รับโอนลิขสิทธิ์ในงานดนตรีกรรม โจทก์จึงเป็นเจ้าของลิขสิทธิ์ในงานเพลงตามสัญญาจะตีความเป็นอย่างอื่นไม่ได้นั้น เห็นว่า การตีความตามสัญญาต้องเป็นไปตามความประสงค์ในทางสุจริตโดยพิเคราะห์ถึงปกติประเพณีด้วย ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 368 คือ ต้องถือหลักตามความเข้าใจของทั้งสองฝ่าย จะถือเอาเจตนาของฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งเพียงฝ่ายเดียวไม่ได้ นอกจากนี้การตีความสัญญา ยังต้องฟังถึงเจตนาอันแท้จริงยิ่งกว่าถ้อยคำสำนวนหรือตัวอักษร ตาม ป.พ.พ. มาตรา 171 ด้วย เมื่อมีปัญหาเกี่ยวกับความหมายของข้อความในสัญญา ศาลจึงต้องแสวงหาเจตนาที่แท้จริงของคู่สัญญาทั้งสองฝ่ายโดยค้นหาเอาจากข้อความในสัญญา ทั้งฉบับรวมทั้งพฤติการณ์ที่คู่สัญญาปฏิบัติต่อกันหลังจากทำสัญญานั้นด้วย จะถือเอาแต่เพียงชื่อของสัญญาเป็นเกณฑ์เด็ดขาดดังที่โจทก์อุทธรณ์ไม่ได้ จากข้อความในสัญญาดังกล่าวข้างต้นเห็นได้ว่าข้อความในสัญญาโอนลิขสิทธิ์ดนตรีกรรมระหว่างโจทก์กับจำเลยที่ 1 มีความหมายไม่ชัดเจนว่าเป็นสัญญาโอนขายลิขสิทธิ์ในงานเพลงโดยเด็ดขาดหรือเป็นแต่เพียงสัญญาโอนขายมาสเตอร์เทป 1 ต้นแบบ หรือ 1 เวอร์ชัน

หาได้มีข้อความชัดเจนตั้งที่โจทก์อุทธรณ์ไม่ เมื่อข้อความในสัญญาและพฤติการณ์ที่โจทก์กับจำเลยที่ 1 ปฏิบัติต่อกันหลังจากทำสัญญาแล้วแสดงให้เห็นว่าโจทก์กับจำเลยที่ 1 มีเจตนาทำสัญญาเป็นสัญญาโอนขายมาสเตอร์เทป⁴ 1 ต้นแบบหรือ 1 เวอร์ชัน เท่านั้น มิได้มีเจตนาทำสัญญาโอนขายลิขสิทธิ์ในงานเพลงดังกล่าวกันแต่อย่างใด ลิขสิทธิ์ในงานเพลงนั้นจึงยังคงเป็นของจำเลยที่ 1

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 7328/2544 แม้สัญญาที่โจทก์และจำเลยที่ 3 ร่วมกันจัดทำขึ้นจะระบุว่าเป็น “สัญญาซื้อขายลิขสิทธิ์เพลง” แต่การชื้อขายนั้นราคาของทรัพย์สินที่ตกลงซื้อขายกันถือได้ว่าเป็นสาระสำคัญของสัญญาอย่างหนึ่ง ตามสัญญาซื้อขายลิขสิทธิ์เพลงเป็นแบบพิมพ์สัญญาซื้อขายลิขสิทธิ์ในงานเพลงที่โจทก์พิมพ์สำเร็จไว้แล้วเพื่อนำมากรอกข้อความตามที่ตกลงกันเท่านั้น นอกจากไม่ได้กรอกข้อความในช่องวันเดือนปีที่ทำสัญญาแล้ว ในช่องราคาที่ตกลงซื้อขายลิขสิทธิ์ในงานเพลงต่างๆ ก็มีได้ระบุจำนวนเงินไว้ ยิ่งกว่านั้นยังมีข้อความหมายเหตุไว้ทำสัญญาว่า “เพลง สุรพล สมบัติเจริญ ร้องไว้ขอให้เป็นสุรชัย สมบัติเจริญร้อง แต่ถ้าหากว่าจะนำไปให้นักร้องอื่นร้อง ทางห้างจะมีการขอกันในกรณีพิเศษเป็นลายลักษณ์อักษร” โดยมีลายมือชื่อของจำเลยที่ 3 ลงกำกับไว้ ซึ่งความหมายของข้อความตามหมายเหตุดังกล่าวย่อมเห็นได้ชัดว่าโจทก์ยังมีได้มีลิขสิทธิ์ในงานเพลงในฐานะเป็นผู้รับโอนลิขสิทธิ์แต่อย่างใด เพราะหากมีการซื้อขายลิขสิทธิ์กันแล้วตามสัญญาจริง โจทก์ก็ย่อมได้ลิขสิทธิ์ในงานเพลงนั้นทั้งหมด ไม่จำเป็นที่โจทก์จะต้องไปตกลงขอใช้สิทธิในลิขสิทธิ์จากจำเลยที่ 3 เป็นกรณีพิเศษกันอีก⁵

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 8893/2549 สัญญาขายกรรมสิทธิ์เพลง ตามเอกสารหมาย ล.1 มีข้อความระบุว่าโจทก์เป็นเจ้าของเพลงจากมาสเตอร์เทปพิพาท อนุญาตให้ห้างหุ้นส่วนจำกัด ส. เป็นผู้จัดจำหน่าย ข้อความที่ว่าโจทก์ขายกรรมสิทธิ์ให้แก่

⁴ คำพิพากษาศาลฎีกาใช้ถ้อยคำว่า “สัญญาโอนขายมาสเตอร์เทป” แต่เมื่อพิจารณาจากผลของคำพิพากษาศาลฎีกาแล้วถ้อยคำดังกล่าว น่าจะหมายถึง สัญญาโอนลิขสิทธิ์มาสเตอร์เทป (เฉพาะลิขสิทธิ์ในมาสเตอร์เทปอันเป็นงานสิ่งบันทึกเสียงเท่านั้น ไม่รวมถึงลิขสิทธิ์ในงานเพลงอันเป็นงานดนตรีกรรม) เนื่องจากหากมีความหมายถึงการโอนขายหรือโอนกรรมสิทธิ์มาสเตอร์เทป ผู้ชื้อย่อมได้กรรมสิทธิ์เฉพาะมาสเตอร์เทปนั้นๆ เท่านั้น ไม่อาจใช้สิทธิตามพ.ร.บ. ลิขสิทธิ์ พ.ศ.2537 มาตรา 15 ได้ ซึ่งย่อมขัดต่อวัตถุประสงค์ของสัญญาระหว่างโจทก์กับจำเลยที่ 1 ที่โจทก์มีสิทธิในการนำมาสเตอร์เทปไปจัดทำ ต่าย อัด บันทึกเสียงลงในแถบบันทึกเสียงหรือไอศหัตถ์แล้วนำออกเผยแพร่และจำหน่าย ดังนั้น ในความหมายของ “สัญญาโอนขายมาสเตอร์เทป” ตามคำพิพากษาศาลฎีกาจึงน่าจะหมายถึงสัญญาโอนลิขสิทธิ์ในงานสิ่งบันทึกเสียงมาสเตอร์เทปนั้นๆ ซึ่งไม่รวมถึงลิขสิทธิ์ในงานเพลงอันเป็นงานดนตรีกรรมที่มีลิขสิทธิ์แยกต่างหากจากงานสิ่งบันทึกเสียง โจทก์จึงเป็นเจ้าของลิขสิทธิ์เฉพาะในมาสเตอร์เทปอันเป็นงานสิ่งบันทึกเสียง ส่วนจำเลยที่ 1 ผู้โอน ยังคงเป็นเจ้าของลิขสิทธิ์ในงานเพลงอันเป็นงานดนตรีกรรม

⁵ ผลของสัญญาในคดีนี้ ศาลฎีกาตีความว่า จำเลยที่ 3 ไม่ได้ทำสัญญาโอนลิขสิทธิ์เพลงพิพาทให้โจทก์ จำเลยที่ 3 จึงยังคงเป็นเจ้าของลิขสิทธิ์เพลงพิพาท

นาย สร. นั้นน่าจะหมายถึงโจทก์ขายมาสเตอร์เทปเพลงพิพาทเพื่อให้ผู้ซื้อนำไปทำเป็นแผ่นเสียงจำหน่าย มิใช่การขายลิขสิทธิ์ในเนื้อร้องและทำนองเพลงพิพาท การที่สัญญาดังกล่าวระบุชื่อนักร้องคือนาย ธ. และนาย ส. ยิ่งเป็นข้อสนับสนุนว่าเป็นการขายมาสเตอร์เทปเพลงที่ร้องโดยนักร้องดังกล่าวเพราะถ้าคู่สัญญามีเจตนาที่จะขายลิขสิทธิ์ก็ไม่จำเป็นต้องระบุชื่อนักร้อง ประการสำคัญไม่ต้องระบุชื่อเพลงดาว และคิดถึงบ้านซ้ำในสัญญาซื้อขายกรรมสิทธิ์เนื้อร้องทำนองเพลงตามเอกสารหมายเลข 2 ทั้งไม่ต้องระบุชื่อนักร้องหญิงชื่อ อ. ในการทำสัญญาฉบับหลังนี้ การที่ระบุชื่อเพลงซ้ำกันในสัญญาสองฉบับ และระบุชื่อนักร้องผู้ร้องเพลงต่างกันแสดงให้เห็นว่าคู่สัญญามีเจตนาที่จะขายมาสเตอร์เทปที่นักร้องได้ร้องบันทึกเสียงแล้ว มิใช่การขายลิขสิทธิ์เนื้อร้องและทำนอง นอกจากนี้นาย สร. ก็เคยเบิกความในคดีหมายเลขดำ ที่ 2232/2547 ของศาลอาญาว่า หากมีการนำเพลงพิพาทไปทำใหม่จะต้องให้โจทก์อนุญาตและชำระเงินให้ใหม่ และถ้าเปลี่ยนนักร้องร้องใหม่ก็ต้องให้โจทก์อนุญาต คำเบิกความนี้ยังเป็นการแสดงให้เห็นว่าโจทก์ขายมาสเตอร์เทป⁶ เพลงที่นักร้องได้ร้องบันทึกเสียงแล้ว มิใช่การขายลิขสิทธิ์ในเนื้อร้องและทำนอง เพราะถ้าเป็นการขายลิขสิทธิ์ในเนื้อร้องและทำนองแล้วผู้ซื้อย่อมมีสิทธิที่จะนำไปให้นักร้องร้องใหม่และบันทึกเสียงโดยไม่ต้องขออนุญาตและชำระเงินให้โจทก์ใหม่ ข้อเท็จจริงจึงฟังได้ว่าโจทก์มิได้ขายลิขสิทธิ์⁷ ในเนื้อร้องและทำนองเพลงพิพาทให้แก่ห้างหุ้นส่วนจำกัด ส.รวมแผ่นเสียง โจทก์จึงยังคงเป็นเจ้าของลิขสิทธิ์เพลงพิพาท

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 8003/2548 ตามสัญญาลิขสิทธิ์เพลง ข้อ 1 ระบุว่า “ผู้โอนลิขสิทธิ์เป็นเจ้าของลิขสิทธิ์ดนตรีกรรม ทั้งคำร้องและทำนองซึ่งอัดบันทึกเสียงไว้เรียบร้อยแล้ว จำนวน 12 เพลง และขับร้องโดย ก. และผู้โอนลิขสิทธิ์ได้ทำการถ่ายทำภาพมิวสิกวิดีโอแล้วทั้ง 12 เพลง ผู้โอนลิขสิทธิ์ตกลงโอนลิขสิทธิ์ในส่วนของการคาราโอเกะ (ทุกรูปแบบของการคาราโอเกะ) ให้แก่ผู้รับโอนลิขสิทธิ์จำนวนเพลงดังกล่าว 12 เพลง รวมทั้งภาพที่ถ่ายทำเสร็จเรียบร้อยแล้ว...” ตามข้อสัญญาดังกล่าวระบุไว้ชัดว่า จำเลยตกลงโอนลิขสิทธิ์ในดนตรีกรรมคือเพลงพิพาททั้งคำร้องทำนองที่จำเลยเป็นเจ้าของลิขสิทธิ์ซึ่งขับร้องโดยนักร้องชื่อ ก. ในส่วนของการคาราโอเกะทุกรูปแบบของ

⁶ คำพิพากษาศาลฎีกาใช้ถ้อยคำว่า “ขายมาสเตอร์เทป” แต่เมื่อพิจารณาจากผลของคำพิพากษาศาลฎีกาแล้วถ้อยคำดังกล่าว น่าจะหมายถึง โอนลิขสิทธิ์มาสเตอร์เทปโดยไม่รวมถึงลิขสิทธิ์ในเนื้อร้องและทำนองซึ่งเป็นงานดนตรีกรรมอันมีลิขสิทธิ์แยกต่างหากจากมาสเตอร์เทปซึ่งเป็นสิ่งบันทึกเสียง (รายละเอียดโปรดดูเชิงอรรถที่ 4)

⁷ คำพิพากษาศาลฎีกาใช้ถ้อยคำว่า “ขายลิขสิทธิ์” แต่เมื่อพิจารณาผลของคำพิพากษาศาลฎีกาแล้วถ้อยคำดังกล่าว น่าจะหมายถึง การโอนลิขสิทธิ์

คาราโอเกะให้แก่โจทก์ที่ 2 นอกจากนี้ยังรวมทั้งภาพที่จำเลยถ่ายทำเสร็จแล้วด้วย มิใช่จำเลยตกลงโอนลิขสิทธิ์เฉพาะมิวสิควิดีโอที่จำเลยถ่ายทำไว้เท่านั้น และหาก โจทก์ที่ 2 และจำเลยตกลงซื้อขายกันเฉพาะมิวสิควิดีโอที่จำเลยถ่ายทำไว้ดังกล่าว เพื่อให้โจทก์ที่ 2 นำไปจัดทำเป็นคาราโอเกะ เท่ากับว่าโจทก์ที่ 2 ซื้อเฉพาะมิวสิควิดีโอเพลง ดังกล่าวมาจัดทำเป็นคาราโอเกะได้เพียงรูปแบบเดียว คือ รูปแบบตามที่จำเลย ถ่ายทำไว้เท่านั้น มิใช่ทุกรูปแบบตามที่กำหนดไว้ในสัญญา ทั้งผลประโยชน์ตอบแทนที่ โจทก์ที่ 2 ชำระให้แก่จำเลยคิดเป็นเงินถึง 800,000 บาท ก็มีใช้จำนวนเพียงเล็กน้อย ที่จำเลยอ้างว่าจำเลยโอนลิขสิทธิ์เพลงดังกล่าวแต่บางส่วนคือ เฉพาะให้นำไปจัดทำ เป็นคาราโอเกะเท่านั้น จำเลยยังเป็นเจ้าของลิขสิทธิ์ในส่วนอื่นๆ ของเพลงดังกล่าวอยู่ ฟังไม่ขึ้น ข้อเท็จจริงฟังได้ว่าจำเลยโอนลิขสิทธิ์ดนตรีกรรมคือเพลงพิพาท ทั้งคำร้องทำนองซึ่งขับร้องโดยนักร้องชื่อ ก. ในส่วนของคาราโอเกะทุกรูปแบบ ให้แก่โจทก์ที่ 2⁸ เมื่อตามข้อสัญญาลิขสิทธิ์เพลงข้อ 1 ระบุข้อห้ามไว้ด้วยว่า “การโอน ลิขสิทธิ์นี้เป็นการโอนตลอดอายุสัญญาแห่งลิขสิทธิ์ซึ่งผู้โอนลิขสิทธิ์ไม่มีสิทธิที่จะนำไป ขายหรือจัดทำเอง รวมทั้งอนุญาตให้ผู้อื่นไปจัดทำ” ฉะนั้น การที่จำเลยร่วมกับพวก ออนุญาตให้นาย ช. ใช้มาสเตอร์เทปเพลงพิพาทพร้อมลิขสิทธิ์ คือ ทั้งตามคำร้อง ทำนองเพลงพิพาทที่ขับร้องโดยนักร้องชื่อ ก. ไปทำการบันทึกเสียงและภาพทำเป็น คาราโอเกะได้ด้วยดังกล่าว จึงเป็นการกระทำผิดสัญญาต่อโจทก์ที่ 2

นอกจากคำพิพากษาศาลฎีกาอันเกี่ยวกับลิขสิทธิ์เพลงดังที่ได้กล่าวมาแล้ว ข้างต้น ยังมีคำพิพากษาศาลฎีกาซึ่งวินิจฉัยปัญหาเรื่องลิขสิทธิ์ในงานวรรณกรรม คือ

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 7713/2540 โจทก์ที่ 1 ทำหนังสือสัญญาซื้อลิขสิทธิ์ นวนิยายเรื่องเพชรพระอุมา กับเรื่องกุหลาบไฟ จากจำเลยที่ 1 ซึ่งเป็นผู้ประพันธ์เพื่อ นำไปสร้างเป็นภาพยนตร์และออกเป็นรายการวิทยุหรือรายการโทรทัศน์ในราคา 150,000 บาท ตามหนังสือสัญญาดังกล่าวระบุไว้โดยชัดแจ้งในข้อ (1) ข้อ (3) และ ข้อ (5) ว่า ผู้ขายซึ่งหมายถึงจำเลยที่ 1 ตกลงขายนวนิยายเรื่องเพชรพระอุมา กับเรื่อง กุหลาบไฟให้แก่ผู้ซื้อ ซึ่งหมายถึงโจทก์ที่ 1 แต่ผู้เดียว ผู้ซื้อตกลงซื้อเพื่อนำไปสร้าง เป็นภาพยนตร์และออกเป็นรายการวิทยุหรือรายการโทรทัศน์ในราคาทั้งหมด 150,000 บาท ผู้ขายตกลงสัญญาแก่ผู้ซื้อว่านวนิยายทั้งสองเรื่องดังกล่าวนี้ผู้ขายขอ

⁸ตามคำพิพากษาศาลฎีกาจะหมายถึง เป็นการโอนลิขสิทธิ์บางส่วนในงานดนตรีกรรมซึ่งประกอบด้วยคำร้องและทำนองที่ขับ ร้องโดยนักร้องชื่อ ก. ที่มีการบันทึกในมาสเตอร์เทป เพื่อจัดทำคาราโอเกะทุกรูปแบบ หรืออาจกล่าวได้ว่าเป็นการโอนลิขสิทธิ์ มาสเตอร์เทปซึ่งเป็นงานสิ่งบันทึกเสียงเพื่อจัดทำคาราโอเกะทุกรูปแบบ เนื่องจากมาสเตอร์เทปเป็นสิ่งบันทึกเสียงที่บันทึก คำร้องและทำนองซึ่งขับร้องโดยนักร้องชื่อ ก.

มอบสิทธิและลิขสิทธิ์ของเนื้อเรื่องทั้งหมดทุก ๆ ตอนตั้งแต่ตอนเริ่มต้นจนจบเรื่องโดยสมบูรณ์ให้แก่ผู้ซื้อแต่ผู้เดียวเท่านั้น ผู้ขายจะต้องเขียนนวนิยายเรื่องเพชรพระอุมา กับเรื่องกุหลาบไฟให้จบสมบูรณ์เพื่อประโยชน์แก่ผู้ซื้อในการสร้างเป็นภาพยนตร์ หรือนำไปออกรายการวิทยุหรือรายการโทรทัศน์ในตอนสุดท้ายหรือตอนจบจากข้อสัญญา ทั้งสามข้อดังกล่าวบ่งบอกเจตนาในขณะทำสัญญาของโจทก์ที่ 1 และของจำเลยที่ 1 ได้ว่า ทั้งสองฝ่ายมุ่งประสงค์ต่อการซื้อขายลิขสิทธิ์นวนิยายเรื่องเพชรพระอุมาที่ จำเลยที่ 1 เป็นผู้ประพันธ์เพื่อนำไปสร้างเป็นภาพยนตร์หรือนำไปออกรายการวิทยุ หรือรายการโทรทัศน์ตามที่กำหนดไว้ในสัญญาข้อ (1) ข้อ (5) และข้อ (6) เท่านั้น เมื่อโจทก์ที่ 1 กับจำเลยที่ 1 ทำสัญญากันไว้เช่นนี้ โดยข้อสัญญา โจทก์ที่ 1 ย่อมเป็นผู้มีสิทธิที่จะนำนวนิยายเรื่องเพชรพระอุมาไปสร้างเป็นภาพยนตร์ หรือออกรายการวิทยุหรือรายการโทรทัศน์ได้ ส่วนปัญหาที่ว่าจำเลยที่ 1 โอนความเป็นเจ้าของลิขสิทธิ์ นวนิยายเรื่องเพชรพระอุมาให้แก่โจทก์ที่ 1 โดยเด็ดขาดเป็นการถาวรตลอดไปหรือไม่ นั้น แม้หนังสือสัญญาซื้อขายลิขสิทธิ์นวนิยายเรื่องเพชรพระอุมาจะมีได้ระบุว่าการซื้อขายลิขสิทธิ์นวนิยายดังกล่าวเป็นเรื่องที่จำเลยที่ 1 อนุญาตให้โจทก์ที่ 1 ใช้ลิขสิทธิ์ นวนิยายเรื่องเพชรพระอุมาเป็นการเฉพาะคราวไว้โดยชัดแจ้งก็ตาม แต่โดยที่หนังสือ สัญญาซื้อขายลิขสิทธิ์นวนิยายเรื่องเพชรพระอุมากับเรื่องกุหลาบไฟมีหมายเหตุ ต่อท้ายสัญญาไว้ว่า “ในกรณีที่ผู้ซื้อไม่สามารถที่จะสร้างภาพยนตร์ทั้งสองเรื่องนี้ได้ ผู้ซื้อจะมีสิทธิที่จะขายบทประพันธ์ทั้งสองเรื่องนี้ คือเรื่องเพชรพระอุมากับเรื่องกุหลาบไฟให้แก่ผู้อื่นได้ แต่จะต้องแบ่งส่วนแบ่งผลกำไรในการซื้อขายบทประพันธ์ให้แก่ ผู้ขายครึ่งหนึ่ง หรือ 50% (ห้าสิบเปอร์เซ็นต์) ผลกำไรในที่นี้หมายถึงเงินซึ่งหักออก จากต้นทุนของผู้ซื้อ 150,000 บาท (หนึ่งแสนห้าหมื่นบาทถ้วน) เสียก่อน” ข้อความ ในหมายเหตุต่อท้ายสัญญาที่ว่านี้เมื่อนำไปพิจารณาร่วมกับสัญญาข้อ (4) ที่ว่า ผู้ซื้อ ตกลงสัญญาแก่ผู้ขายว่าจะต้องไม่ขายนวนิยายทั้งสองเรื่องดังกล่าวนี้ให้แก่บริษัท หนึ่งจิ้นซอร์บราเทอร์ฮองกง เป็นอันขาด เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากผู้ขายเป็น ลายลักษณะอักษรเสียก่อนแล้ว ทำให้ตีความการแสดงเจตนาของโจทก์ที่ 1 และของ จำเลยที่ 1 ตามป.พ.พ. มาตรา 171 ได้ว่าความจริงทั้งสองฝ่ายหาได้เจตนาซื้อและ ขายลิขสิทธิ์นวนิยายเรื่องเพชรพระอุมาต่อกันในลักษณะโอนลิขสิทธิ์โดยเด็ดขาดเป็น การถาวรตลอดไปไม่ ทั้งสองฝ่ายเพียงแต่ต้องการซื้อขายลิขสิทธิ์นวนิยายทั้งสองเรื่อง นั้นเป็นการเฉพาะคราวคือให้โจทก์ที่ 1 นำไปสร้างเป็นภาพยนตร์และนำไปออก รายการวิทยุหรือรายการโทรทัศน์เพียงครั้งเดียวโดยไม่มีการสร้างภาพยนตร์ซ้ำ เกินกว่า 1 ครั้งเท่านั้น ซึ่งข้อเท็จจริงในเรื่องนี้ จำเลยที่ 1 ก็นำสืบแล้วว่าในขณะที่ทำ

หนังสือสัญญาซื้อขายลิขสิทธิ์นวนิยายเรื่องเพชรพระอุมา จำเลยที่ 1 ขอให้เติมคำว่า โจทก์ที่ 1 ตกลงซื้อลิขสิทธิ์นวนิยายเรื่องดังกล่าวไปสร้างเป็นภาพยนตร์เพียงครั้งเดียวไว้ในสัญญาข้อ (1) ด้วยแล้ว แต่โจทก์ที่ 1 อ้างต่อจำเลยที่ 1 ว่าเป็นที่เข้าใจกันทั้งสองฝ่ายแล้วว่า การซื้อไปสร้างเป็นภาพยนตร์นั้นจะสร้างเพียงครั้งเดียวเท่านั้น ไม่มีใครสร้างซ้ำหลายครั้ง ขอให้ผ่านข้อท้วงติงของจำเลยที่ 1 ไป จึงเป็นเหตุให้ในสัญญาข้อ (1) มิได้ระบุจำนวนครั้งที่โจทก์ที่ 1 สามารถจะนำนวนิยายเรื่องดังกล่าวไปสร้างเป็นภาพยนตร์ไว้ ข้อเท็จจริงที่จำเลยที่ 1 อ้างนี้ แม้โจทก์ที่ 1 จะนำสืบปฏิเสธว่า ในขณะที่ทำสัญญาจำเลยที่ 1 มิได้ขอให้เติมคำว่าโจทก์ที่ 1 ตกลงซื้อลิขสิทธิ์นวนิยายเรื่องเพชรพระอุมาเพื่อนำไปสร้างเป็นภาพยนตร์เพียงครั้งเดียวไว้ในสัญญาข้อ (1) ด้วยก็ตาม แต่เมื่อได้พิจารณาสัญญาที่จำเลยที่ 1 โอนสิทธิในบทประพันธ์ที่จำเลยที่ 1 เป็นผู้ประพันธ์ให้บุคคลอื่นในเวลาต่อมาอีกหลายเรื่องหลายฉบับ ซึ่งสัญญาดังกล่าวทุกฉบับล้วนแต่ได้กำหนดระยะเวลาสิ้นสุดของการใช้สิทธิของผู้ซื้อสิทธิไว้ทั้งสิ้น กับพิจารณาจากคำเบิกความของนาย ว. รองประธานกรรมการลิขสิทธิ์เพลงของสมาคมดนตรีแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์ หม่อมเจ้า ช. ผู้มีอาชีพเกี่ยวกับธุรกิจภาพยนตร์ทั้งด้านผู้กำกับการแสดงภาพยนตร์ เขียนบทภาพยนตร์และตัดต่อฟิล์มภาพยนตร์ รวมทั้ง นาย ชว. เจ้าของและผู้จัดการสำนักพิมพ์हरषा ต่างเบิกความในทำนองเดียวกันว่า ในทางปฏิบัติของวงการพิมพ์และวงการภาพยนตร์ การซื้อขายลิขสิทธิ์หรือการขอใช้สิทธิเพื่อการจัดพิมพ์บทประพันธ์จำหน่ายหรือนำไปสร้างภาพยนตร์เป็นการขอใช้สิทธิหรืออนุญาตให้ใช้สิทธิเพียงครั้งเดียวเท่านั้นแล้ว มีเหตุให้เชื่อได้ว่าในขณะที่ทำสัญญา จำเลยที่ 1 ได้ขอให้เติมข้อความคำว่าโจทก์ที่ 1 ตกลงซื้อลิขสิทธิ์นวนิยายเรื่องเพชรพระอุมาเพื่อนำไปสร้างเป็นภาพยนตร์เพียงครั้งเดียวไว้ในสัญญาข้อ (1) แต่ถูกโจทก์ที่ 1 โต้แย้งว่าไม่ควรเติมข้อความดังกล่าวไว้ในสัญญา เพราะเป็นที่เข้าใจกันทั้งสองฝ่ายแล้วว่าโจทก์ที่ 1 จะนำไปสร้างภาพยนตร์เพียงครั้งเดียว ดังที่จำเลยที่ 1 นำสืบจริง อีกประการหนึ่งถ้าโจทก์ที่ 1 กับจำเลยที่ 1 มีเจตนาซื้อขายให้โอนลิขสิทธิ์นวนิยายเรื่องเพชรพระอุมาต่อกันโดยเด็ดขาดเป็นการถาวรตลอดไปแล้ว หนังสือสัญญาซื้อขายลิขสิทธิ์นวนิยายเรื่องเพชรพระอุมากับเรื่อง กุหลาบไฟก็ไม่น่าจะต้องมีเงื่อนไขตามข้อ (4) ที่ว่า ผู้ซื้อตกลงสัญญาแก่ผู้ขายว่า จะต้องไม่ขายนวนิยายทั้งสองเรื่องดังกล่าวนี้ให้แก่บริษัทจินชอว์บราเทอร์ ฮ่องกง เป็นอันขาด เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากผู้ขายเป็นลายลักษณ์อักษรเสียก่อน และไม่น่าจะต้องมีหมายเหตุต่อท้ายสัญญาว่าในกรณีที่ผู้ซื้อไม่สามารถที่จะสร้างภาพยนตร์ทั้งสองเรื่องนี้ได้ ผู้ซื้อจะมีสิทธิที่จะขายบทประพันธ์ทั้งสองเรื่องให้แก่ผู้อื่นได้

แต่ผู้ซื้อจะต้องแบ่งผลกำไรในการขายบทประพันธ์ดังกล่าวให้แก่ผู้ขายครึ่งหนึ่ง เพราะถ้าโจทก์ที่ 1 ซื้อและความเป็นเจ้าของลิขสิทธิ์นวนิยายที่ซื้อโอนไปเป็นของ โจทก์ที่ 1 โดยเด็ดขาดเป็นการถาวรตลอดไปตามที่โจทก์ที่ 1 นำสืบแล้ว โจทก์ที่ 1 ในฐานะเจ้าของลิขสิทธิ์ก็ย่อมมีสิทธิที่จะขายหรืออนุญาตให้ผู้หนึ่งผู้ใดใช้สิทธิที่โจทก์ที่ 1 มีอยู่ได้โดยชอบ ไม่ชอบที่จำเลยที่ 1 ผู้หมดสิทธิในลิขสิทธิ์นวนิยายทั้งสองเรื่องนั้นจะ กำหนดเงื่อนไขใดๆ ไว้ในสัญญาอีกต่อไป เหตุผลดังกล่าว เชื่อได้ว่าการซื้อขาย ลิขสิทธิ์นวนิยายเรื่องเพชรพระอุมาระหว่างโจทก์ที่ 1 กับจำเลยที่ 1 ตามหนังสือ สัญญาซื้อขายลิขสิทธิ์นวนิยายเรื่องเพชรพระอุมากับเรื่องกุหลาบไฟเป็นเรื่องที่จำเลยที่ 1 ผู้เป็นเจ้าของลิขสิทธิ์อนุญาตให้โจทก์ที่ 1 นำไปสร้างเป็นภาพยนตร์เพียงครั้งเดียว เท่านั้น หาได้โอนลิขสิทธิ์โดยเด็ดขาดเป็นการถาวรตลอดไป

เมื่อฟังว่าโจทก์ที่ 1 เป็นเพียงผู้ได้รับอนุญาตให้ใช้ลิขสิทธิ์นวนิยายเรื่องเพชร พระอุมาจากจำเลยที่ 1 ผู้เป็นเจ้าของลิขสิทธิ์เป็นการเฉพาะคราว เพียงเพื่อนำไป สร้างเป็นภาพยนตร์เพียงครั้งเดียว ดังที่ได้วินิจฉัยแล้ว การที่โจทก์ที่ 1 นำนวนิยาย เรื่องเพชรพระอุมาไปสร้างเป็นภาพยนตร์ออกฉายเผยแพร่แล้ว สิทธิของโจทก์ที่ 1 ในการที่จะนำนวนิยายเรื่องเพชรพระอุมาไปสร้างเป็นภาพยนตร์ซ้ำอีกเป็นอันระงับ โจทก์ที่ 1 ไม่มีสิทธิจะโอนสิทธิหรืออนุญาตให้ผู้หนึ่งผู้ใดนำนวนิยายเรื่องเพชรพระอุมา ไปสร้างเป็นภาพยนตร์ต่อหรือซ้ำได้อีก เมื่อเป็นเช่นนี้จำเลยที่ 1 ย่อมมีสิทธิที่จะ อนุญาตให้จำเลยที่ 2 นำบทประพันธ์นวนิยายเรื่องเพชรพระอุมาไปสร้างเป็นละคร โทรทัศน์ หรือภาพยนตร์โทรทัศน์หรือแถบบันทึกเสียงได้
